

II.

A fogoly (*Perdix perdix* L.)
rovartápláléka.

Irta: CSIKI ERNŐ.

THAISZ LAJOS előbbi tanulmányának kiegészítéséül, alábbiakban ugyanazon anyagban talált rovartáplálékról szóló vizsgálatainról számolok be.

Az összes (285 begyartalom) anyagból 177-ben, tehát majdnem az anyag kétharmad részében volt a növényi táplálék mellett rovartáplálék is.

Megtartván ugyanazon sorszámokat, mint THAISZ LAJOS cikkében, de azokat időrendben közölve, a következőkben találtam rovartáplálékot is :

22. *Békéscsaba*, 1906. IV. 13.
1 *Lebia crux minor* L.
2 *Chrysomela goettingensis* L.
23. *Ószöny*, 1901. VI. 8.
8 *Lasius alienus* FÖRST.
3 *Lasius niger* L.
24. *Hortobágy*, 1907. VI. 20.
14 *Anisoplia* sp. (pedes).
1 *Tropinota hirta* Poda.
1 *Vespa* sp.
25. *Ószöny*, (Herkály-erdő), 1901. VII. 12.
94 *Pyrrhocoris apterus* L.
26. *Keszeyfalu*, 1906. VII. 31.
1 *Sitona tibialis* Hbst.
27. *Keszeyfalu*, 1906. VII. 31.
1 *Stenobothrus* sp.
35. *Kőszeg*, 1899. VIII. 1.
1 *Sitona* sp.
25 *Lasius alienus* FÖRST.
36. *Kőszeg*, 1899. VIII. 1.
1 *Stenobothrus* sp.
37. *Kőszeg*, 1899. VIII. 1.
12 *Lasius alienus* FÖRST.
1 *Stenobothrus* sp.
108. *Ószöny*, 1901. VIII. 1.
2 *Cleonus piger* Scop.
246. *Baracska*, 1902. VIII. 1.
1 *Sitona humeralis* STEPH.
10 *Lasius alienus* FÖRST.
247. *Komárom*, 1902. VIII. 1.
60 *Fornica rufa* L.
30. *Kőszeg*, 1898. VIII. 2.
2 *Lasius alienus* FÖRST.

II.

Die Insektennahrung des Rebhuhns
(*Perdix perdix* L.)

Von E. CSIKI.

Zur Ergänzung der vorstehenden Arbeit des Herrn L. THAISZ, will ich im Nachstehenden über die Insektennahrung nach demselben Material berichten.

Von dem ganzen Material (285 Mageninhalten) waren neben der pflanzlichen Nahrung in 177 Fällen, also beinahe in zweidrittel sämtlicher Fälle, auch Insekten zugegen.

Bei Beibehaltung der selben laufenden Nummern wie Herr L. THAISZ in seiner Arbeit, aber in der Reihenfolge des Datums fand ich in folgenden auch Insektennahrung.

31. *Kőszeg*, 1898. VIII. 2.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
248. *Komárom*, 1902. VIII. 2.
82 *Lasius niger* L.
249. *Komárom*, 1902. VIII. 2.
13 *Lasius alienus* FÖRST.
250. *Komárom*, 1902. VIII. 2.
1 *Cicindela germanica* L.
1 *Cleonus piger* Scop.
20 *Lasius alienus* FÖRST.
252. *Komárom*, 1902. VIII. 2.
2 *Lasius niger* L.
254. *Komárom*, 1902. VIII. 2.
1 *Cleonus piger* Scop.
22 *Lasius niger* L.
111. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
20 *Lasius alienus* FÖRST.
115. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
5 *Lasius alienus* FÖRST.
116. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
8 *Lasius alienus* FÖRST.
117. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
4 *Lasius alienus* FÖRST.
118. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
12 *Lasius alienus* FÖRST.
119. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
6 *Lasius alienus* FÖRST.
121. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
4 *Lasius alienus* FÖRST.
122. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
40 *Lasius alienus* FÖRST.
124. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
10 *Lasius alienus* FÖRST.

125. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
18 *Lasius alienus* FÖRST.
126. *Ószöny*, 1901. VIII. 4.
2 *Lasius alienus* FÖRST.
255. *Komárom*, 1901. VIII. 4.
1 *Haltica oleracea* L.
1 Pentatomidae sp.
38. *Mihályi* (Sopron m.), 1899. VIII. 5.
1 *Zabrus tenebrioides* GÖEZE.
1 *Halyzia* sp.
1 *Agriotes ustulatus* SCHALL.
12 *Sitona lineata* L.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
1 Hernyó (Raupé).
1 *Coryzus* sp.
39. *Mihályi* (Sopron m.), 1899. VIII. 5.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
40. *Mihályi* (Sopron m.), 1899. VIII. 5.
1 *Stenobothrus* sp.
41. *Kőszeg*, 1899. VIII. 8.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
1 *Stenobothrus* sp.
42. *Kőszeg*, 1899. VIII. 8.
1 *Sitona tibialis* HBST.
43. *Kőszeg*, 1899. VIII. 8.
1 *Phyllotreta nemorum* L.
1 *Stenobothrus* sp.
4 *Eurygaster maura* L.
1 *Aelia acuminata* L.
44. *Kőszeg*, 1899. VIII. 8.
1 Coleoptera sp. (femur).
45. *Kőszeg*, 1899. VIII. 5.
1 Lygaeidae sp.
46. *Kőszeg*, 1899. VIII. 5.
1 *Formica pratensis* L.
2 *Eurydema oleraceum* L.
47. *Kőszeg*, 1899. VIII. 5.
1 *Dolycoris baccarum* L.
1 *Eurydema oleraceum* L.
128. *Ószöny*, 1901. VIII. 10.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
1 *Aelia acuminata* L.
257. *Komárom*, 1902. VIII. 10.
1 *Bembidion lampros* HBST.
5 *Agriotes lineatus* L. larva.
250 *Lasius niger* L.
1 *Nabis ferus* L.
259. *Komárom*, 1902. VIII. 10.
8 *Lasius alienus* FÖRST.
260. *Komárom*, 1902. VIII. 10.
2 *Lasius niger* L.
261. *Komárom*, 1902. VIII. 10.
1 *Lasius niger* L.
262. *Komárom*, 1902. VIII. 10.
5 *Agriotes lineatus* L. larva.
250 *Lasius niger* L.
48. *Kőszeg*, 1899. VIII. 11.
1 *Coccinella quatuordecimpustulata* L.
1 *Eurydema oleraceum* L.
51. *Kőszeg*, 1899. VIII. 11.
1 *Sitona tibialis* HBST.
1 *Stenobothrus* sp.
1 *Eurydema oleraceum* L.
129. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
1 *Maladera holosericea* SCOP.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
130. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
41 *Ophonus calceatus* DUFT.
131. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
132. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
8 *Lasius niger* L.
133. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
20 *Lasius niger* L.
134. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
1 *Chalcis* sp.
135. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
1 *Harpalus rubripes* DUFT.
136. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
12 *Lasius alienus* FÖRST.
139. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
15 *Lasius alienus* FÖRST.
140. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
4 hernyó (Raupen).
141. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
7 *Lasius alienus* FÖRST.
142. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
1 *Lasius alienus* FÖRST.
15 *Lasius niger* L.
143. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
20 *Lasius niger* L.
144. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
3 *Lasius niger* L.
145. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
6 *Lasius alienus* FÖRST.
146. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
8 *Lasius alienus* FÖRST.
147. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
5 *Lasius niger* L.
148. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
20 *Lasius niger* L.
149. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
4 *Lasius niger* L.
150. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.

- 1 *Ophonus azureus* F.
 1 *Ophonus griseus* PANZ.
 151. *Ószöny*, 1901. VIII. 11.
 1 *Lasius alienus* FÖRST.
 20 *Lasius niger* L.
 54. *Kőszeg*, 1899. VIII. 12.
 2 *Formica rufa* L.
 263. *Komárom*, 1902. VIII. 12.
 6 *Lasius alienus* FÖRST.
 264. *Komárom*, 1902. VIII. 12.
 1 *Lasius niger* L.
 265. *Baracska*, 1902. VIII. 12.
 34 *Lasius niger* L.
 266. *Baracska*, 1902. VIII. 12.
 50 *Lasius niger* L.
 267. *Baracska*, 1902. VIII. 12.
 4 *Lasius niger* L.
 268. *Baracska*, 1902. VIII. 12.
 1 *Pachnophorus villosus* DUFT.
 3 *Lasius niger* L.
 269. *Baracska*, 1902. VIII. 12.
 5 *Lasius niger* L.
 152. *Ószöny*, 1901. VIII. 13.
 4 *Lasius alienus* FÖRST.
 153. *Ószöny*, 1901. VIII. 13.
 1 rovar felismerhetetlen törmeléke. —
 Fragmente eines Insekts.
 66. *Kőszeg*, 1899. VIII. 14.
 5 *Formica rufa* L.
 67. *Kőszeg*, 1899. VIII. 14.
 1 *Formica rufa* L.
 68. *Kőszeg*, 1899. VIII. 14.
 14 *Formica rufa* L.
 170. *Ószöny*, 1901. VIII. 15.
 16 *Lasius alienus* FÖRST.
 171. *Ószöny*, 1901. VIII. 15.
 1 *Pachytylus nigrofasciatus* DE GEER.
 172. *Ószöny*, 1901. VIII. 15.
 5 *Lasius alienus* FÖRST.
 270. *Ószöny*, 1902. VIII. 15.
 15 *Lasius niger* L.
 271. *Ószöny*, 1902. VIII. 15.
 22 *Lasius niger* L.
 272. *Ószöny*, 1902. VIII. 15.
 5 *Lasius niger* L.
 70. *Kőszeg*, 1899. VIII. 16.
 1 *Stenobothrus* sp.
 1 *Aranearum* sp. (pedes).
 74. *Kőszeg*, 1899. VIII. 16.
 1 *Aranearum* sp. (pedes).
 75. *Kőszeg*, 1899. VIII. 16.
 1 *Amara aenea* DEG.
 1 *Apion trifolii* L.
 1 *Lasius alienus* FÖRST.
 1 *Aranearum* sp. (pedes).
 155. *Komárom*, 1901. VIII. 16.
 1 *Harpalus* sp.
 156. *Komárom*, 1901. VIII. 16.
 80 *Lasius niger* L.
 157. *Komárom*, 1901. VIII. 16.
 60 *Lasius niger* L.
 158. *Komárom*, 1901. VIII. 16.
 15 *Lasius niger* L.
 159. *Komárom*, 1901. VIII. 16.
 1 *Amara aenea* DEG.
 12 *Lasius niger* L.
 160. *Komárom*, 1901. VIII. 16.
 1 *Ophonus calceatus* DUFT.
 3 *Lasius alienus* FÖRST.
 273. *Komárom*, 1902. VIII. 16.
 25 *Lasius niger* L.
 274. *Komárom*, 1902. VIII. 16.
 7 *Lasius niger* L.
 275. *Komárom*, 1902. VIII. 16.
 12 *Lasius niger* L.
 276. *Komárom*, 1902. VIII. 16.
 2 *Lasius niger* L.
 277. *Komárom*, 1902. VIII. 16.
 45 *Lasius niger* L.
 77. *Kőszeg*, 1899. VIII. 17.
 1 *Cicindela germanica* L.
 1 *Tettix bipunctatus* L.
 278. *Komárom*, 1902. VIII. 17.
 20 *Lasius niger* L.
 279. *Komárom*, 1902. VIII. 17.
 3 *Lasius niger* L.
 280. *Komárom*, 1902. VIII. 17.
 35 *Lasius niger* L.
 281. *Komárom*, 1902. VIII. 17.
 1 *Carabidae* sp. (mandibula).
 282. *Komárom*, 1902. VIII. 17.
 1 *Phyllopertha horticola* L.
 50 *Lasius niger* L.
 283. *Komárom*, 1902. VIII. 17.
 1 *Cleonus piger* SCOP.
 161. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.
 1 *Ophonus calceatus* DUFT.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 162. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.
 40 *Lasius niger* L.
 163. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.
 2 *Formica rufa* L.
 10 *Lasius alienus* FÖRST.
 164. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.

- 4 *Lasius alienus* FÖRST.
 166. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.
 1 *Lasius alienus* FÖRST.
 167. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.
 2 *Lasius niger* L.
 168. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.
 1 *Lasius alienus* FÖRST.
 169. *Nagyigmánd*, 1901. VIII. 18.
 1 *Stenobothrus* sp.
 32. *Kőszeg*, 1898. VIII. 19.
 1 *Carabus cancellatus* LLIG. (larva).
 6 *Lasius alienus* FÖRST.
 1 *Aranearum* sp (pedes).
 86. *Kőszeg*, 1899. VIII. 19.
 1 *Crepidodera ferruginea* SCOP.
 88. *Kőszeg*, 1899. VIII. 19.
 7 *Lasius niger* L.
 1 *Stenobothrus* sp.
 90. *Kőszeg*, 1899. VIII. 19.
 1 *Haltica oleracea* L.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 91. *Kőszeg*, 1899. VIII. 19.
 1 *Bembidion lampros* HBST.
 93. *Kőszeg*, 1899. VIII. 19.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 1 *Dolycoris baccarum* L.
 173. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 1 *Agonum viridicupreum* GOEZE.
 6 *Formica rufa* L.
 174. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 1 *Plagiodera versicolora* LAICH.
 3 *Lasius alienus* FÖRST.
 177. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 178. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 60 *Formica pratensis* L.
 179. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 12 *Lasius alienus* FÖRST.
 180. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 1 *Maladera holosericea* SCOP.
 181. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 35 *Lasius niger* L.
 183. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 9 *Lasius alienus* FÖRST.
 184. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 1 *Cleonus piger* SCOP.
 3 *Lasius alienus* FÖRST.
 185. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 1 *Formica rufa* L.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 186. *Ószöny*, 1901. VIII. 20.
 2 *Lasius niger* L.
 33. *Kőszeg*, 1898. VIII. 21.
 3 *Lasius alienus* FÖRST.
 1 *Stenobothrus* sp.
 34. *Kőszeg*, 1898. VIII. 23.
 1 *Stenobothrus* sp.
 188. *Komárom*, 1901. VIII. 23.
 6 *Lasius niger* L.
 189. *Ószöny*, 1901. VIII. 23.
 1 *Acupalpus exiguus* DEJ.
 32 *Lasius niger* L.
 190. *Komárom*, 1901. VIII. 23.
 5 *Lasius alienus* FÖRST.
 1 *Tettigonia viridis* L.
 234. *Komárom*, 1901. VIII. 23.
 32 *Lasius alienus* FÖRST.
 191. *Komárom*, 1901. VIII. 24.
 6 *Lasius alienus* FÖRST.
 192. *Komárom*, 1901. VIII. 24.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 193. *Komárom*, 1901. VIII. 24.
 5 *Gastroidea polygoni* L.
 11 *Lasius alienus* FÖRST.
 5 *Colias hyale* L. (hernyó. — Raupe).
 197. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 198. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 24 *Lasius niger* L.
 199. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 8 *Lasius niger* L.
 200. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 1 *Lasius alienus* FÖRST.
 202. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 1 *Colias hyale* L. (hernyó. — Raupe).
 1 *Deilephila euphorbiae* L. (hernyó. — Raupe).
 204. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 8 *Lasius niger* L.
 1 *Muscidae* sp.
 205. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 1 *Formica rufa* L.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 206. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 207. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 3 *Lasius alienus* FÖRST.
 209. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 1 *Lasius niger* L.
 215. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 1 *Lasius niger* L.
 216. *Ószöny*, 1901. VIII. 25.
 13 *Lasius niger* L.
 217. *Ószöny*, 1901. VIII. 27.

- 1 *Lasius alienus* FÖRST.
 97. *Kőszeg*, 1899. VIII. 27.
 3 *Lasius alienus* FÖRST.
 1 *Aelia acuminata* L.
 98. *Kőszeg*, 1899. VIII. 27.
 5 *Lasius alienus* FÖRST.
 99. *Kőszeg*, 1899. VIII. 27.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 1 *Stenobothrus* sp.
 101. *Kőszeg*, 1899. VIII. 27.
 1 *Aelia acuminata* L.
 222. *Ószöny*, 1901. VIII. 28.
 1 *Formica rufa* L.
 5 *Lasius alienus* FÖRST.
 223. *Komárom*, 1901. VIII. 28.
 2 *Formica rufa* L.
 224. *Komárom*, 1901. VIII. 28.
 1 *Rhizotrogus aestivus* OL.
 226. *Komárom*, 1901. VIII. 28.
 8 *Lasius alienus* FÖRST.
 25 *Lasius niger* L.
 6 *Cydnius nigrita* F.
 227. *Komárom*, 1901. VIII. 28.
- 1 *Lasius alienus* FÖRST.
 230. *Komárom*, 1901. VIII. 28.
 1 *Rhizotrogus aestivus* OL.
 103. *Kőszeg*, 1899. VIII. 30.
 4 *Stenobothrus* sp.
 106. *Kőszeg*, 1899. VIII. 30.
 1 *Apion flavipes* F.
 2 *Lasius alienus* FÖRST.
 235. *Ószöny*, 1901. VIII. 30.
 1 *Maladera holosericea* SCOP.
 236. *Ószöny*, 1901. VIII. 30.
 200 *Lasius niger* L.
 238. *Ószöny*, 1901. VIII. 30.
 2 *Cydnius nigrita* F.
 240. *Ószöny*, 1901. VIII. 30.
 3 *Lasius niger* L.
 241. *Ószöny*, 1901. VIII. 30.
 250 *Lasius niger* L.
 242. *Ószöny*, 1901. VIII. 30.
 1 *Cleonus piger* SCOP.
 243. *Ószöny*, 1901. VIII. 30.
 3 *Lasius alienus* FÖRST.

Ezek szerint a megvizsgált anyagban a következő rovarokat találtam, mindegyiknél esetek szerint a példányszámot is egymásután felsorolván:

a) Bogarak

- Cicindela germanica* L. — 1, 1 (= 2 eset; 2 Fälle).
Carabus cancellatus ILLIG. larva — 1.
Bembidion lampros HBST. — 1, 1.
Ophonus azureus F. — 1.
Ophonus griseus PANZ. — 1.
Ophonus calceatus DUPT. — 41, 1, 1.
Harpalus sp. — 1.
Harpalus rubripes DUPT. — 1.
Acupalpus exiguus DEJ. — 1.
Zabrus tenebrioides GOEZE. — 1.
Amara aenea DEG. — 1, 1.
Agonum viridicupreum GOEZE. — 1.
Lebia crux minor L. — 1.
Carabidarum sp. — 1.
Coccinella 14 — *pustulata* L. — 1.
Halysia sp. — 1.
Rhizotrogus aestivus OL. — 1, 1.
Maladera holosericea SCOP. — 1, 1, 1.
Phyllopertha horticola L. — 1.

Nach obigem fand ich also im untersuchten Material folgende Insektenarten vor, bei jeder die Individuenzahl der einzelnen Fälle angehend:

Coleoptera.

- Anisoplia* sp. — 14.
Tropinota hirta PODA. — 1.
Agriotes ustulatus SCHALL. — 1.
Agriotes lineatus L. larva — 5, 5.
Pachnophorus villosus DUPT. — 1.
Chrysomela goettingensis L. — 2.
Gastroidea polygoni L. — 5.
Plagiodera versicolor LAICH. — 1.
Crepidodera ferruginea SCOP. — 1.
Haltica oleracea L. — 1, 1.
Phyllotreta nemorum L. — 1.
Sitona sp. — 1.
Sitona tibiale HERBST. — 1, 1, 1.
Sitona humeralii STEPH. — 1.
Sitona lineata L. — 12.
Cleonus piger SCOP. — 2, 1, 1, 1, 1, 1.
Apion trifolii L. — 1.
Apion flavipes F. — 1.
Coleopterorum sp. — 1.

b) Hártyásszárnyúak — Hymenoptera.

Vespa sp. — 1.	12, 9, 3, 2, 3, 5, 32, 6, 2, 11, 2, 1, 2, 2,
Chalcis sp. — 1.	2, 1, 3, 5, 2, 5, 8, 1, 2, 3 (= 72 eset; 72
Formica rufa L. — 10, 2, 5, 1, 14, 2, 6,	Fälle).
1, 1, 1, 2. (= 11 eset; 11 Fülle).	Lasius niger L. — 3, 82, 2, 22, 250, 2,
Formica pratensis L. — 1, 60.	1, 250, 8, 20, 15, 20, 3, 5, 20, 4, 20, 1, 34, 50, 4,
Lasius alienus FÖRST. — 8, 25, 12, 10, 2,	3, 5, 15, 22, 5, 80, 60, 15, 12, 25, 7, 12, 2,
1, 13, 20, 20, 5, 8, 4, 12, 6, 4, 40, 10, 18,	45, 20, 3, 35, 50, 2, 40, 2, 7, 35, 2, 6, 32,
2, 1, 1, 1, 1, 8, 1, 1, 12, 15, 7, 1, 6, 8, 1,	24, 8, 8, 1, 1, 13, 25, 200, 3, 250. (= 57
6, 4, 16, 5, 1, 3, 10, 4, 1, 1, 6, 2, 2, 3, 2,	eset; 57 Fülle).

c) Lepkék — Lepidoptera.

Colias hyale L. hernyója (Raupe). — 5, 1.
Deilephila euphorbiae L. hernyója (Raupe). — 1.
Hernyó (Raupe) — 1, 4.

d) Legyek — Diptera.

Muscidarum sp. — 1.

e) Egyenesszárnyúak — Orthoptera.

Tettix bipunctatus L. — 1.	Stenobothrus sp. — 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,
Pachytylus nigrofasciatus DEG. — 1.	1, 1, 1, 1, 1, 4. (= 14 eset; 14 Fülle).

f) Félszárnyúak — Hemiptera.

Pentatomidarum sp. — 1.	Corizus sp. — 1.
Eurygaster maura L. — 4.	Lygaeidarum sp. — 1.
Cydnus nigrita F. — 6, 2.	Pyrrhocoris apterus L. — 94.
Aelia acuminata L. — 1, 1, 1, 1.	Nabis ferus L. — 1.
Dolycoris baccarum L. — 1, 1.	Tettigonia viridis L. — 1.
Eurydema oleraceum L. — 2, 1, 1, 1.	
Insectorum sp. — 1.	
Araneorum sp. (pedes). — 1, 1, 1, 1.	

A fogoly gazdasági hasznáról a magyar irodalomban is találunk ismertetést. CHERNEL ISTVÁN-on¹ kívül főleg LÓSY JÓZSEF cikkére² hivatkozhatunk, ki annak idején a Magyar Ornithologiai Központ gyűjteményében levő összes anyagot rovarani szempontból megvizsgálta. A most feldolgozott anyag tehát mintegy kiegészíti a LÓSY által feldolgozottat.

Über die landwirthschaftliche Bedeutung des Rebhuhns finden wir auch in der ungarischen Literatur Besprechungen. Ausser auf ST. v. CHERNEL,¹ will ich mich besonders auf einen Artikel JOSEPH LÓSY's² berufen in welchem er seinerzeit über das sämtliche diesbezügliche Material der Ungarischen Ornithologischen Centrale berichtete. Das jetzt bearbeitete Material dient also eben zur Ergänzung desjenigen, welches Herr LÓSY bearbeitet hatte.

¹ Magyarország madarai. 1899. II. p. 344—345.

² Aquila. X. 1903. p. 221—249.

A megvizsgált anyag legnagyobb része a vadászati tilalomnak megfelelően július és augusztus hónapokban gyűjtetett és így tulajdonképpen vizsgálataim is a fogolynak ezekben a hónapokban való táplálkozási módjáról nyújtanak felvilágosítást.

A mezők rovarvilága tudvalevőleg ezekben a hónapokban nem éppen a leggazdagabb és így a fogoly is már inkább növényi anyagok, magvak fogyasztására szoritkozik, azonban az elébe kerülő mozgó bogárságot is felszedi.

A táplálékul szolgáló rovarok legnagyobb része a bogarak, egyenes- és felszárnyúak rendjéből és főleg a hangyákból kerül ki.

Ha végigtekintünk a fogoly gyomortartalmában talált rovarmaradványok jegyzékén, azonnal feltűnik madarunk kiváló gazdasági haszna mert eltekintve attól, hogy a mint látjuk a gyomnövények magvainak elfogyasztásával mennyi hasznót hoz, nagyon fontos az is, hogy táplálékul tartózkodási helyénél fogva éppen a gazdaságilag kártékony rovarok seregéből veszi rovartáplálékának nagy részét. Ennek illusztrálására a fenti jegyzéknek csak egynéhány rovarára akarok utalni. Ilyenek az *Ophonus griseus* PANZ. és *calceatus* DUFT., a *Harpalus*-ok, *Zabrus tenebrioides* GOEZE (*gibbus* F.), *Amara aenea* DEG., *Rhizotrogus aestivus* OL., *Maladera holosericea* SCOP., *Phyllopertha horticola* L., az *Anisoplia*-k fajtái. *Tropinota hirta* PODA, *Agriotes ustulatus* SCHALL. és *lineatus* L., *Phyllotreta nemorum* L., különféle *Sitona*-fajok, a *Cleonus piger* SCOP. és még az apró *Apion*-ok is a bogarak közül. A lepkék közül néhány fajnak hernyója említendő. Az egyenesszárnyúakat főleg *Stenobothrus*-fajok, a felszárnyúakat Pentatomidák képviselik. Külön ki kell hogy emeljek egy esetet, a mikor egy gyomortartalomban a *Pyrrhocoris apterus* L. 94 példányát számlálhattam meg. A rovartáplálék legnagyobb részét azonban, a mint azt már említettem, különféle hangyák képezték, így a *Formica rufa* L., *Lasius alienus* FÖRST. és *L. niger* L.

Der grösste Teil des untersuchten Materials wurde dem Jagdgesetze entsprechend im Juli und August eingesammelt, also geben die Ergebnisse meiner Untersuchungen eben über die Nahrungsweise des Rebhuhns in diesen Monaten einen Aufschluss.

Die Insektenwelt der Felder ist wie bekannt in diesen Monaten nicht eben die reichhaltigste und so verlegt sich auch das Rebhuhn schon mehr auf pflanzliche Nahrung, besonders auf die Verzehrung verschiedener Samen, nimmt aber auch alle sich bewegenden Insekten auf, die ihm in der Weg kommen.

Der grösste Teil der dem Rebhuhn zur Nahrung dienenden Insekten gehören den Käfern, Geradflüglern und Wanzen an, daneben nehmen aber die Ameisen den grössten Anteil.

Wenn wir nun die Liste derjenigen Insekten überblicken, deren Fragmente im Mageninhalte des Rebhuhns festgestellt werden konnten, können wir gleich den besonderen wirtschaftlichen Nutzen des Rebhuhns hervorheben, denn abgesehen davon, dass unser Vogel einen grossen Nutzen durch die Verzehrung der vielen Unkrautsamen bringt, nimmt er eben durch seine Aufenthaltsorte einen grossen Teil seiner Insektennahrung aus den der Landwirtschaft schädlichen Insekten auf. Zur Illustration will ich aus obiger Liste nur auf einige Insekten aufmerksam machen. Solche sind *Ophonus griseus* PANZ. und *calceatus* DUFT., die *Harpalus*-Arten, *Zabrus tenebrioides* GOEZE (*gibbus* F.), *Amara aenea* DEG., *Rhizotrogus aestivus* OL., *Maladera holosericea* SCOP., *Phyllopertha horticola* L., *Anisoplia*-Arten. *Tropinota hirta* PODA, *Agriotes ustulatus* SCHALL. und *lineatus* L., *Phyllotreta nemorum* L., verschiedene *Sitona*-Arten, *Cleonus piger* SCOP. und auch die kleinen *Apion*-Arten aus der Ordnung der Käfer. Von Schmetterlingen sind die Raupen einiger Arten zu erwähnen. Die Geradflügler sind meist durch *Stenobothrus*-Arten, die Halblügler durch verschiedene Pentatomiden vertreten. Besonders muss ich aber einen Fall hervorheben, nämlich dass ich in einem Mageninhalte 94 Exemplare der Feuerwanze (*Pyrrhocoris apterus* L.) zählen konnte. Den grössten Teil der Insektennahrung bildeten aber, wie ich schon bemerkte, verschiedene Ameisen, hauptsächlich *Formica rufa* L., *Lasius alienus* FÖRST. und *L. niger* L.

Mindezek eléggé mutatják, hogy a fogoly-
nak milyen a gazdasági haszna és így annak
védelme szükséges; illetőleg minthogy jó
húsa miatt nagyban vadásszák, szaporodását
elő kell segítenünk és egyes vidékekről való
kipusztítását kell akadályoznunk.

Ans all diesem ist zur Genüge zu ersehen,
welchen landwirtschaftlichen Nutzen das Reh-
huhn bringt, also seine Schonung, das heisst
nachdem es wegen seines guten Fleisches
im Grossen gejagt wird, seine Vermehrung
gefördert und seine unnützigte Vertilgung in
einzelnen Gebieten verhindert werden muss.